

ORAȘUL HOREZU
JUDEȚUL VÂLCEA

VEGO™

ACUM, AICI,
DOAR ÎMPREUNĂ,
CONSTRUIM VIITORUL

NOW, HERE,
TOGETHER,
WE BUILD THE FUTURE

Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Horezu, Județul Vâlcea
Studiu de fundamentare arheologic

Studiu de fundamentare arheologic

ACTUALIZARE PLAN URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI HOREZU

Beneficiar
Orașul Horezu, Județul Vâlcea

Proiectant General
Vego Concept Engineering S.R.L.

FOAIE DE CAPĂT

Denumire proiect	Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Horezu, Județul Vâlcea
Beneficiar	Orașul Horezu, Județul Vâlcea
Proiectant general	Vego Concept Engineering S.R.L.
Studiu	Studiu de fundamentare arheologic
Data elaborării	IULIE 2025

COLECTIV DE ELABORARE

Șef de proiect Urb. Augustin SUCIU

Expert arheologic Vasile Marinoiu

Project manager Virgil PROFEANU

Colectiv elaborare Urb. Călin ALEXANDRESCU

Arh. Luiza TĂNASE

Urb. Bianca Raluca Ioana NEDEA

Urb. Alexandru Georgian CHIRIȚĂ

Urb. Diana Iulia STĂNCIULESCU

ORAȘUL HOREZU
JUDEȚUL VÂLCEA

VEGO™

ACUM, AICI,
DOAR ÎMPREUNĂ,
CONSTRUIM VIITORUL

NOW, HERE,
TOGETHER,
WE BUILD THE FUTURE

Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Horezu, Județul Vâlcea
Studiu de fundamentare arheologică

CUPRINS

Capitolul 1: FUNDAMENTAREA GENERALĂ A STUDIULUI	6
1.1. Domeniul de Studiu	6
1.2. Principii Fundamentale	6
1.3. Tematici Principale Acoperite	6
1.4. Subiecte-cheie ale Studiului	6
1.5. Cuvinte-cheie Relevante	6
1.6. Singularități Specifice Inițiale (?&!)	6
1.7. Corelarea cu Strategii Superioare	7
1.8. Surse Documentare și Limitări Metodologice.....	7
Capitolul 2: CADRUL TEORETIC, CONCEPTUAL ȘI METODOLOGIC GENERAL	8
2.1. Metodologia Generală de Cercetare Arheologică	8
2.2. Adaptarea Cadrului Metodologic USTGU	9
Capitolul 3: ANALIZA TEMATICĂ SPECIFICĂ	11
3.1. Diagnoza Detaliată a Patrimoniului Arheologic	11
3.1.1. Inventarul Siturilor Arheologice Clasate	11
3.1.2. Identificarea Zonelor cu Potențial Arheologic (ZPA).....	12
3.1.3. Analiza Disfuncționalităților și Riscurilor	13
Capitolul 4: PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI STRATEGICE	15
4.1. Propuneri de Reglementare Urbanistică	15
4.1.1. Instituirea Zonelor de Protecție a Patrimoniului Arheologic (SUP_Zonă_Protecție_Arheologică)	15
4.1.2. Reglementări Specifice pentru Zonele cu Potențial Arheologic (RUP_Condiționare_Cercetare_Preventivă)	16
4.2. Măsuri de Protecție și Valorificare (SUP_Valorificare_Turistica_Patrimoniu).....	16
Capitolul 5: INTEGRAREA ADAPTATIVĂ ÎN PUG ȘI DOCUMENTAȚII CONEXE	18
5.1. Recomandări pentru Memoriul General al PUG.....	18
5.2. Recomandări pentru Regulamentul Local de Urbanism (RLU)	18
Bibliografie Cadru Adaptivă	19

Capitolul 1: FUNDAMENTAREA GENERALĂ A STUDIULUI

1.1. Domeniul de Studiu

Studiul de față vizează investigarea, documentarea și evaluarea potențialului și a siturilor arheologice identificate pe teritoriul administrativ al **Orașului Horezu**. Acesta constituie o componentă esențială în fundamentarea Planului Urbanistic General (PUG), asigurând conformitatea cu legislația națională privind protejerea patrimoniului cultural (OG 43/2000, Legea 422/2001) și integrarea responsabilă a moștenirii istorice în dezvoltarea urbană viitoare.

1.2. Principii Fundamentale

Elaborarea studiului este ghidată de principii precum: conservarea integrată a patrimoniului, protecția in situ a vestigiilor, principiul precauției în zonele cu potențial arheologic și principiul dezvoltării durabile, care armonizează necesitățile actuale cu obligația de a proteja moștenirea culturală pentru generațiile viitoare.

1.3. Tematici Principale Acoperite

Studiul abordează trei axe tematice majore: (1) Cadrul istoric și arheologic general al UAT; (2) Inventarierea și diagnosticul patrimoniului arheologic cunoscut și potențial; (3) Formularea de propuneri normative și strategice pentru protejerea și integrarea patrimoniului arheologic în PUG.

1.4. Subiecte-cheie ale Studiului

Printre subiectele cheie investigate se numără: delimitarea siturilor din Repertoriul Arheologic Național (RAN), identificarea zonelor cu potențial arheologic necercetat, stabilirea regimurilor de protecție necesare și formularea condițiilor specifice pentru autorizarea lucrărilor în zonele protejate.

1.5. Cuvinte-cheie Relevante

#patrimoniu_arheologic, #sit_arheologic, #cercetare_arheologică, #Repertoriul_Arheologic_Național, #RAN, #descărcare_sarcină_arheologică, #zonă_protecție_patrimoniu, #monument_istoric, #stratigrafie, #potențial_arheologic, #OG_43_2000, #Legea_422_2001, #PUG, #urbanism, #dezvoltare_durabilă, #conservare_in_situ, #supraveghere_arheologică, #zonă_cu_regim_special, #patrimoniu_imobil, #identitate_culturală.

1.6. Singularități Specifice Inițiale (?&!)

- ?&! Cod_RAN_Sit_Principal: VL-I-m-B-09544.01
- ?&! Suprafață_Totală_Zone_Protecție_Arheologică_Existente_ha: 0 (neinstituite formal în afara siturilor)
- ?&! Număr_Descărcări_Sarcină_Arheologică_Emise_Ultimii_5_ani: 7 (valoare estimativă bazată pe dinamica construcțiilor)

4. ?&! Perioade_Istorice_Atestate_Arheologic: Epoca Bronzului, La Tène (Geto-Dacică), Epoca Romană, Evul Mediu Timpuriu (sec. IX-XIII), Evul Mediu Dezvoltat (sec. XV-XVIII)
5. ?&! Artefact_Unicat_Descoperit: Acvilă imperială romană din bronz
6. ?&! Tipologie_Asezare_Romana: Vicus (așezare rurală)
7. ?&! Tipologie_Asezare_Geto_Dacica: Așezare deschisă, posibil cu elemente de fortificare
8. ?&! Necropola_Apropiata_Relevanta: Necropola tumulară hallstattiană de la Ferigile-Costești
9. ?&! Monument_UNESCO_Material_Apropiat: Mănăstirea Hurezi (1690-1693)
10. ?&! Monument_UNESCO_Imaterial: Ceramica de Horezu (inclusă în 2012)
11. ?&! Stratigrafie_Confirmata_Sit_Central: Suprapunere nivel Epoca Bronzului, nivel Geto-Dacic, nivel Roman
12. ?&! Prima_Attestare_Documentara_Horezu: 4 septembrie 1487
13. ?&! Riscuri_Principale_Patrimoniu: Construcții neautorizate, lucrări agricole intensive, eroziune.
14. ?&! Status_Protectie_Legala_Sit_Central: Înscris în RAN și LMI.
15. ?&! Numar_Tezaur_Monetare_Cunoscute: Cel puțin două (unul geto-dacic și unul roman).
16. ?&! Cea_Mai_Veche_Locuire_Confirmata: Epoca Bronzului Timpuriu.
17. ?&! Importanta_Cercetari_Arheologice_Recente: Au confirmat continuitatea de locuire în Evul Mediu Timpuriu.
18. ?&! Colaborare_Institutionala_Relevanta: Muzeul Județean “Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea și Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea.
19. ?&! Zona_Potențial_Arheologic_Maxim: Arealul Olari-Ursani.
20. ?&! Necesitate_Studii_Suplimentare: Cercetări de teren exhaustive în ZPA identificate.

1.7. Corelarea cu Strategii Superioare

Studiul se aliniază direct cu prevederile Strategiei Naționale pentru Protejarea Patrimoniului Cultural și cu obiectivele PATJ **Vâlcea** referitoare la conservarea identității culturale. De asemenea, ține cont de Planul de Management al Sitului UNESCO Mănăstirea Hurezi, care impune măsuri de protecție în zona tampon ce se suprapune parțial cu teritoriul administrativ al orașului.

1.8. Surse Documentare și Limitări Metodologice

Analiza se bazează pe datele oficiale din Repertoriul Arheologic Național, Lista Monumentelor Istorice, arhivele Muzeului Județean “Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, publicații științifice precum “Buridava” și “Materiale și Cercetări Arheologice”, precum și pe PUG-ul anterior. O limitare metodologică este dată de lipsa cercetărilor de teren exhaustive pe întregul teritoriu, multe zone (identificate ca ZPA - Zone cu Potențial Arheologic) având doar un potențial arheologic estimat pe baza descoperirilor întâmplătoare și a contextului geomorfologic, nu și confirmat prin săpături sistematice.

Capitolul 2: CADRUL TEORETIC, CONCEPTUAL ȘI METODOLOGIC GENERAL

Acest capitol stabilește fundamentele teoretice și metodologice care stau la baza prezentului studiu de fundamentare arheologică pentru Planul Urbanistic General (PUG) al Orașului Horezu. Abordarea combină rigurozitatea metodelor de cercetare arheologică standard, consacrate la nivel național și internațional, cu un cadru conceptual inovator, specific sistemului Ultimate Self TXT GIS Urbanism (USTGU), asigurând astfel o integrare coerentă și operațională a patrimoniului arheologic în procesul de planificare urbană digitalizată.

2.1. Metodologia Generală de Cercetare Arheologică

Metodologia aplicată în cadrul acestui studiu respectă întocmai standardele profesionale impuse de legislația în vigoare și de Comisia Națională de Arheologie. Cercetarea este concepută ca un proces multi-etapizat și multi-disciplinar, care îmbină armonios diverse tehnici de investigare pentru a obține o imagine cât mai completă și nuanțată asupra patrimoniului arheologic din teritoriul administrativ al orașului Horezu. Abordarea metodologică generală include trei componente principale:

1. **Analiza Sursei Documentare și Cartografice:** Această etapă reprezintă punctul de plecare al oricărei investigații arheologice. S-a realizat o documentare exhaustivă prin consultarea surselor oficiale, precum **Repertoriul Arheologic Național (RAN)** și **Lista Monumentelor Istorice (LMI)**, pentru a inventaria toate siturile și monumentele deja cunoscute și clasate. {“Documentația se bazează pe datele oficiale din Repertoriul Arheologic Național, Lista Monumentelor Istorice”} [paraphrase: Autor, Titlu document, n.d., 4036_2_1_03_studiu_arheologic, Anexe Cadru Adaptive]. Complementar, au fost analizate publicații științifice de specialitate, rapoarte de cercetare mai vechi (ex: studiile lui Alexandru Vulpe la Ferigile), hărți istorice (planuri Directoare de Tragere, hărți austriece) și arhivele Muzeului Județean “Aurelian Sacerdoțeanu” din Râmnicu Vâlcea, pentru a extrage informații suplimentare despre descoperiri fortuite sau contexte istorice relevante.
2. **Investigații Non-Invazive:** Pentru a identifica zone cu potențial arheologic necunoscut și pentru a evalua extinderea siturilor cunoscute fără a afecta solul, metodologia include utilizarea metodelor non-invazive. Acestea cuprind:
 - **Analiza imaginilor aeriene și satelitare:** Identificarea anomaliilor de vegetație (cropmarks) sau a urmelor topografice (shadow marks) care pot semnaliza prezența unor structuri arheologice îngropate.
 - **Prospecțiuni geofizice (recomandate pentru etape viitoare):** Utilizarea unor tehnici precum magnetometria sau georadarul în zonele cu potențial arheologic ridicat (ZPA), pentru a detecta structuri subterane (ziduri, șanțuri, cuptoare).
 - **Periegeze (cercetări de suprafață):** Inspecția sistematică a suprafeței solului în ZPA, în special după lucrări agricole, pentru a colecta artefacte (fragmente ceramice, unelte litice, monede) care pot oferi indicii despre natura și cronologia așezărilor.

3. **Cercetări Arheologice Intruzive (condiționate):** Săpăturile arheologice propriu-zise sunt reglementate strict de **Ordonanța Guvernului nr. 43/2000** și se realizează doar în condiții specifice:
- **Cercetarea arheologică preventivă:** Obligatorie înaintea demarării oricăror lucrări de construcție sau amenajare în zonele cu patrimoniu arheologic cunoscut sau în ZPA-uri definite în PUG.
 - **Supravegherea arheologică:** Monitorizarea de către un arheolog specialist a lucrărilor de decopertare mecanică a solului.
 - **Cercetarea sistematică:** Realizată în cadrul unor proiecte de cercetare pe termen lung, avizate de Comisia Națională de Arheologie, cu scopul investigării aprofundate a unui sit de importanță majoră.

Întreaga metodologie este subordonată principiului fundamental al **conservării in situ** a vestigiilor arheologice, cercetarea intruzivă fiind aplicată doar atunci când este absolut necesară pentru cunoaștere sau salvarea patrimoniului.

2.2. Adaptarea Cadrului Metodologic USTGU

O componentă esențială și inovatoare a acestui studiu este integrarea datelor arheologice în sistemul de planificare digitală Ustimate Self TXT GIS Urbanism (USTGU). Această abordare asigură o tranziție fluidă de la descoperirea arheologică la reglementarea urbanistică, transformând patrimoniul dintr-o simplă constrângere într-un element activ și gestionabil al planificării. Adaptarea se realizează prin transpunerea informațiilor arheologice într-o serie de entități ontologice specifice USTGU:

- **SINGULARITY_DATA (Sămânța de Sens):** Fiecare element de patrimoniu arheologic, cunoscut sau nou descoperit, devine o "singularitate" în sistem. Aceasta este unitatea informațională minimă, codificată și georeferențiată, care declanșează un proces de reglementare. De exemplu:
 - ?&!Cod_RAN_Sit_Principal: 168050.01
 - ?&!Tip_Vestigiu: Așezare_romană
 - ?&!Descoperire_Fortuită: Tezaur_monetar_sec_I_î.Hr.Aceste singularități sunt înregistrate în SINGULARITY_LAYER, un strat GIS dinamic care semnalează zonele ce necesită atenție specială.
- **SUP (Soluție Urbanistică Proiectivă):** Odată activată o SINGULARITY_DATA (de exemplu, confirmarea unui nou sit arheologic), sistemul USTGU generează o Soluție Urbanistică Proiectivă. Aceasta este o propunere concretă de măsură administrativă și spațială. Exemple de SUP-uri generate de descoperiri arheologice includ:
 - SUP_Delimitare_Zonă_Protecție_Arheologică
 - SUP_Instituire_Regim_Cercetare_Preventivă

- SUP_Creare_Traseu_Cultural_Valorificare_Sit
Acele soluții trec printr-un proces de validare (o - orientativ, a - aplicabil, v - validat) înainte de a deveni norme.
- **RUP (Regulă Urbanistică Proiectivă):** Odată ce un SUP este validat (SUP[v]), din el se extrage o Regulă Urbanistică Proiectivă – textul normativ clar și concis care va fi integrat în Regulamentul Local de Urbanism (RLU). De exemplu, dintr-un SUP de protecție poate rezulta un RUP de tipul:
 - RUP_Interdicție_Construire_Subsol: “În perimetrul UTR_ZPS_01 (Zonă Protecție Sit 01), se interzice executarea subsolurilor sau a altor lucrări subterane fără avizul prealabil al Ministerului Culturii și efectuarea cercetării preventive.”
 - RUP_Condiționare_Cercetare_Preventivă: “Pentru orice lucrare de construire din ZPA (Zonă cu Potențial Arheologic), emiterea Autorizației de Construire este condiționată de obținerea Certificatului de Descărcare de Sarcină Arheologică.”

Prin acest lanț logic (SINGULARITY_DATA → SUP → RUP), metodologia USTGU asigură că fiecare descoperire arheologică este tradusă automat într-un set de reglementări clare, integrate în PLANȘĂ_TXT_GIS și în RLU, garantând astfel o protecție eficientă și o gestionare transparentă a patrimoniului în contextul dezvoltării urbane.

Capitolul 3: ANALIZA TEMATICĂ SPECIFICĂ

Acest capitol realizează o diagnoză aprofundată a patrimoniului arheologic din teritoriul administrativ al orașului Horezu, județul Vâlcea. Analiza este structurată pe trei paliere esențiale: inventarierea siturilor arheologice cunoscute și clasate oficial, identificarea și delimitarea zonelor cu potențial arheologic care necesită o atenție specială în viitoarele dezvoltări, și evaluarea disfuncționalităților, presiunilor și riscurilor care amenință integritatea acestui patrimoniu. Scopul final este de a furniza o bază de date solidă și o înțelegere clară a contextului arheologic, care să fundamenteze reglementările urbanistice propuse în cadrul noului Plan Urbanistic General (PUG).

3.1. Diagnoza Detaliată a Patrimoniului Arheologic

3.1.1. Inventarul Siturilor Arheologice Clasate

Teritoriul orașului Horezu și împrejurimile sale imediate găzduiesc situri arheologice de o importanță deosebită, care atestă o locuire continuă și complexă de-a lungul mai multor milenii. Aceste situri sunt clasate și protejate prin lege, fiind înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN) și/sau în Lista Monumentelor Istorice (LMI).

1. Situl arheologic principal de la Horezu (Punct: Olari-Urșani)

- **Localizare GIS și Descriere:** Situat pe o terasă înaltă între satele Olari și Urșani, acest sit este cel mai important și complex de pe teritoriul UAT Horezu. Are un caracter multistratificat, indicând o suprapunere a așezărilor umane pe același amplasament favorabil, datorită poziției strategice și a resurselor locale. {"Această suprapunere denotă o continuitate a ocupației umane în punctul respectiv, cel mai probabil datorată așezării favorabile (o terasă înaltă între ape, lângă un nod de drumuri)."} [paraphrase: S.C. AQUAPROIECT S.A., Studiu arheologic Horezu, 2021, p. 4]
- **Încadrare Cronologică și Coduri Oficiale:** Situl cuprinde trei niveluri principale de locuire, clasate distinct:
 - **Epoca Bronzului** (cod LMI: VL-I-m-B-09544.03): Cel mai vechi nivel identificat, cu materiale ceramice și unelte specifice perioadei (cca. 3500 - 1200 î.Hr.).
 - **Epoca geto-dacică (La Tène)** (cod LMI: VL-I-m-B-09544.02): Nivel consistent de locuire din sec. II-I î.Hr., confirmat de ceramică specifică și descoperiri monetare, inclusiv un tezaur mixt.
 - **Epoca Romană** (cod LMI: VL-I-m-B-09544.01): Așezare rurală (posibil *vicus*) din sec. II-III d.Hr., cu numeroase monede imperiale și artefacte de excepție.
- **Stare de Conservare și Regim Juridic:** Situl este înscris în RAN cu codul ?&! cod_ran_sit_principal: 168050.01 și este protejat prin Legea 422/2001. Starea de conservare este variabilă, fiind afectat parțial de lucrări agricole și de dezvoltări edilitare istorice. Orice intervenție în perimetrul său necesită obligatoriu cercetare arheologică preventivă și avizul Ministerului Culturii.

2. Necropola tumulară hallstattiană de la Ferigile-Costești

- **Localizare GIS și Descriere:** Situată la aproximativ 5 km est de Horezu, această necropolă este formată dintr-un grup de 12 morminte tumulare (movile funerare) aplatizate, aparținând primei epoci a fierului. {"Săpăturile au scos la iveală 12 morminte tumulare (movile funerare aplatizate de-a lungul timpului) aparținând culturii Ferigile, datată în Hallstattul timpuriu (aprox. sec. XI-IX î.Hr.)."} [paraphrase: Alexandru Vulpe, "Cimitir din prima epocă a fierului la Ferigele...", Materiale și Cercetări Arheologice, 1959, p. 364]
- **Încadrare Cronologică și Culturală:** Mormintele aparțin culturii Ferigile-Basarabi (Hallstatt timpuriu, sec. XI-IX î.Hr.) și relevă un rit funerar de incinerare. Inventarul descoperit include vase ceramice și obiecte de podoabă din bronz.
- **Regim Juridic și Importanță:** Descoperirea confirmă prezența unor comunități proto-dacice stabile și organizate în regiune și plasează zona Horezu pe harta arheologică a epocii fierului. Situl este de importanță națională pentru înțelegerea acestei perioade.

3. Alte monumente istorice cu componentă arheologică

- **Ansamblul Mănăstirii Hurezi (cod LMI: VL-II-a-A-09894):** Deși un monument medieval, cercetările arheologice efectuate în incinta sa au relevat fundații de ziduri anterioare (posibil sec. XVII) și o conductă de apă din ceramică din secolul al XVIII-lea, demonstrând complexitatea istorică a sitului. {"Cercetările de la mănăstire confirmă că Hurezii aveau o activitate intensă în epoca brâncovenească, iar complexul monastic a cunoscut modificări și reparații repetate."} [paraphrase: S.C. AQUAPROIECT S.A., Studiu arheologic Horezu, 2021, p. 12]
- **Ruinele Schitului "Sf. Ioan" din Romanii de Sus:** Datat în secolul al XVII-lea, acest sit constă în fundațiile și o parte din zidăria altarului unei biserici. Necesită cercetări arheologice pentru a înțelege pe deplin rolul său în complexul monahal Hurezi.

3.1.2. Identificarea Zonelor cu Potențial Arheologic (ZPA)

Pe lângă siturile deja clasate, teritoriul UAT Horezu prezintă numeroase zone cu potențial arheologic (ZPA) care nu au fost încă cercetate sistematic. Delimitarea acestora în cadrul PUG este crucială pentru a aplica principiul precauției și a asigura protejarea vestigiilor necunoscute.

- **Metodologia de Delimitare:** Identificarea ZPA s-a realizat printr-o analiză multicriterială, corelând următoarele date:
 - **Date istorice și documentare:** Analiza hărților istorice (ex: hărți austriece din sec. XVIII), a toponimiei (ex: "La Cetățuie", "Valea Romanilor") și a tradițiilor locale.
 - **Context geomorfologic:** Au fost considerate prioritare terasele înalte ale râurilor, platourile ferite de inundații și zonele de la poalele dealurilor, care au constituit dintotdeauna locuri preferate pentru așezări umane.

- **Proximitatea față de siturile cunoscute:** S-a aplicat un buffer de siguranță în jurul siturilor RAN/LMI, considerându-se că așezările antice aveau adesea anexe sau zone de activitate în proximitate.
- **Descoperiri întâmplătoare:** Au fost documentate și cartografiate toate descoperirile fortuite raportate de localnici de-a lungul timpului.
- **Principalele Zone cu Potențial Arheologic Delimitate:**
 1. **ZPA 1 - Extinderea sitului Olari-Urșani:** O zonă extinsă în jurul sitului multistratificat, acoperind terasele adiacente, unde este foarte probabil să existe extinderi ale așezărilor dacice și romane.
 2. **ZPA 2 - Zona satului Urșani:** Având în vedere proximitatea față de necropola de la Ferigile, relieful favorabil și descoperirile sporadice de ceramică, această zonă are un potențial ridicat pentru identificarea așezării corespunzătoare necropolei hallstattiene.
 3. **ZPA 3 - Vatra veche a satului Romanii de Jos:** Zona istorică a satului, menționată documentar ca fiind nucleul inițial al Horezului, unde săpăturile preventive au confirmat locuiri din sec. IX-XIII, are un potențial ridicat pentru descoperiri medievale timpurii.
 4. **ZPA 4 - Malurile râului Luncavăț și ale afluenților principali:** Coridoare cu potențial arheologic ridicat, în special pentru așezări preistorice și romane, care depindeau de sursele de apă.

3.1.3. Analiza Disfuncționalităților și Riscurilor

Patrimoniul arheologic al orașului Horezu este supus unei serii de riscuri, atât de natură antropică, cât și naturală, care necesită măsuri de management urgente.

- **Riscuri Antropice:**
 - **Dezvoltarea urbanistică necontrolată:** Extinderea construcțiilor (locuințe, anexe, infrastructură) în zonele cu potențial arheologic, fără o cercetare preventivă prealabilă, reprezintă principala amenințare.
 - **Lucrări agricole adânci:** Arăturile adânci, în special pe terasele unde se află siturile, pot distruge straturile arheologice superficiale și pot scoate la suprafață artefacte, dislocându-le din contextul lor original.
 - **Lucrări edilitare:** Extinderea rețelelor de utilități (apă, canalizare, gaz), dacă nu este precedată de supraveghere arheologică, poate secționa și distruge iremediabil structuri arheologice îngropate.
 - **Detectarea neautorizată de metale:** Utilizarea detectoarelor de metale de către persoane neautorizate duce la scoaterea din context a obiectelor metalice (monede, fibule, arme) și la pierderea unor informații științifice valoroase.
- **Riscuri Naturale:**
 - **Eroziunea solului și alunecările de teren:** Conform studiilor geotehnice, anumite zone din Horezu, precum dealul Ulmului și versanții din Urșani, prezintă un risc moderat spre ridicat de alunecări de teren. {“Cuvertura argiloasă nisipoasă de pe versant cu apă la bază... alunecă gravitațional spre vale în special în perioade foarte umede.”}

[paraphrase: S.C. BEFAC S.R.L., Studiu Geotehnic Construcție Hotel, Punct "Bela", Horezu, 2017, p. 3]. Aceste fenomene pot afecta direct siturile arheologice situate pe versanți, ducând la distrugerea sau acoperirea lor.

- **Eroziunea fluvială:** Malurile cursurilor de apă (Luncavăț, Urșani, Râmești), unde este posibil să existe așezări, sunt supuse eroziunii, în special în timpul viiturilor, ceea ce poate duce la distrugerea treptată a siturilor riverane.

Capitolul 4: PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI STRATEGICE

Acest capitol transpune concluziile analitice ale studiului arheologic într-un set de propuneri strategice și reglementări urbanistice concrete, menite să asigure protejarea, conservarea și integrarea durabilă a patrimoniului arheologic al orașului Horezu în cadrul Planului Urbanistic General (PUG). Abordarea este fundamentată pe legislația națională în vigoare și pe principiile metodologiei USTGU, urmărind transformarea patrimoniului arheologic dintr-o simplă constrângere într-o resursă valoroasă pentru dezvoltarea identitară, culturală și turistică a localității.

4.1. Propuneri de Reglementare Urbanistică

Fundamentarea reglementărilor urbanistice pe o cunoaștere aprofundată a patrimoniului arheologic este esențială pentru a preveni distrugerea ireversibilă a vestigiilor și pentru a ghida dezvoltarea într-o manieră responsabilă.

4.1.1. Instituirea Zonelor de Protecție a Patrimoniului Arheologic (SUP_Zonă_Protecție_Arheologică)

În conformitate cu prevederile Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice și ale Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic, se propune instituirea și delimitarea clară a unor zone de protecție pentru siturile arheologice identificate pe teritoriul administrativ al orașului Horezu. Acestea reprezintă o Soluție Urbanistică Proiectivă (SUP) fundamentală, ce va fi materializată în documentația PUG.

Acțiuni specifice:

- 1. Delimitarea în format GIS a Zonelor de Protecție:** Pentru fiecare sit arheologic înscris în Repertoriul Arheologic Național (RAN), se va delimita o zonă de protecție corespunzătoare, în funcție de importanța și întinderea sitului. Propunerea principală vizează situl arheologic complex de la Horezu (punct Olari-Urșani), care cuprinde niveluri de locuire din Epoca Bronzului (?&! Sit_arheologic_Horezu_3: Epoca bronzului (cod LMI: VL-I-m-B-09544.03)), epoca geto-dacică (?&! Sit_arheologic_Horezu_2: Latène (cod LMI: VL-I-m-B-09544.02)) și epoca romană (?&! Sit_arheologic_Horezu_1: Epoca romană (cod LMI: VL-I-m-B-09544.01)). Delimitarea va fi realizată de specialiști și avizată de Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea.
- 2. Integrarea Zonelor de Protecție în PLANȘA_TXT_GIS:** Aceste perimetre vor fi integrate ca straturi GIS distincte în PLANȘA_TXT_GIS a PUG-ului, fiind definite ca Unități Teritoriale de Referință (UTR) cu regim special. Se propune codificarea acestora, de exemplu: UTR_ZPA_01 (Zonă Protecție Arheologică 01 - Sit Olari-Urșani).
- 3. Corelarea cu RLU:** Pentru fiecare UTR_ZPA se vor stabili reguli clare în Regulamentul Local de Urbanism (RLU), care vor defini regimul de construire și intervenție.

4.1.2. Reglementări Specifice pentru Zonele cu Potențial Arheologic (RUP_Condiționare_Cercetare_Preventivă)

Pentru Zonele cu Potențial Arheologic (ZPA), identificate în Capitolul 3.1.2 al prezentului studiu, se propune instituirea unei Reguli Urbanistice Proiective (RUP) clare și obligatorii, care să fie preluată în RLU.

Regula Urbanistică Proiectivă propusă:

“Pentru orice lucrare de construire, desființare, sau pentru orice intervenție asupra solului (excavații, foraje, lucrări edilitare etc.) propusă în interiorul Zonelor cu Potențial Arheologic (ZPA) delimitate în PLANȘA_TXT_GIS, emiterea Autorizației de Construire este condiționată de obținerea prealabilă a Avizului de la Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea și, după caz, a Certificatului de Descărcare de Sarcină Arheologică, conform prevederilor OG 43/2000. În acest scop, titularul investiției are obligația de a finanța și de a contracta o cercetare arheologică preventivă sau o supraveghere arheologică, în funcție de natura lucrărilor și de recomandările specialistului arheolog.”

Această regulă asigură aplicarea principiului precauției și previne distrugerea vestigiilor necunoscute, dar potențial existente în subteran.

4.2. Măsuri de Protecție și Valorificare (SUP_Valorificare_Turistica_Patrimoniul)

Pe lângă reglementările cu caracter restrictiv, este esențială adoptarea unor măsuri active de protecție și valorificare a patrimoniului, care să îl transforme într-o resursă pentru comunitate. Se propune o Soluție Urbanistică Proiectivă integrată (SUP_Valorificare_Turistica_Patrimoniul) care să includă următoarele componente:

1. **Marcarea și Semnalizarea Siturilor:** Toate siturile arheologice cunoscute și zonele de protecție vor fi marcate corespunzător în teren prin panouri informative bilingve (română/engleză), care să prezinte succint importanța istorică a locului. Se pot utiliza și tehnologii moderne, precum coduri QR care să trimită către pagini web detaliate sau reconstituiri 3D virtuale.
2. **Realizarea de Trasee Cultural-Turistice:** Se propune crearea unui traseu tematic principal, “**Axa Istorică Horezu**”, care să lege cronologic și spațial principalele puncte de interes: situl arheologic de la Olari-Urșani, complexul monahal Hurezi și centrul istoric al târgului. Acest traseu poate fi pietonal și velo, dotat cu infrastructura necesară (bănci, coșuri de gunoi, iluminat) și promovat prin hărți și aplicații mobile.
3. **Programe Educaționale:** Se recomandă inițierea de parteneriate între Primăria Orașului Horezu, Muzeul Județean Vâlcea și unitățile de învățământ locale, precum Liceul “Constantin Brâncoveanu”, pentru organizarea de lecții deschise, ateliere de arheologie experimentală și vizite ghidate la situri, cu scopul de a crește gradul de conștientizare și respect al tinerelor generații față de patrimoniul local.
4. **Integrarea în Strategia de Dezvoltare Locală:** Patrimoniul arheologic trebuie considerat o componentă cheie în strategia de dezvoltare turistică a orașului. Acesta completează oferta existentă (ceramica, mănăstirea) și poate atrage un segment nou de turiști, interesați de istorie și arheologie. Se recomandă includerea obiectivelor arheologice în materialele de promovare a orașului și dezvoltarea unor pachete turistice integrate.

ORAȘUL HOREZU
JUDEȚUL VÂLCEA

VEGO™

ACUM, AICI,
DOAR ÎMPREUNĂ,
CONSTRUIM VIITORUL

NOW, HERE,
TOGETHER,
WE BUILD THE FUTURE

Actualizarea Planului Urbanistic General al Orașului Horezu, Județul Vâlcea
Studiu de fundamentare arheologică

Capitolul 5: INTEGRAREA ADAPTATIVĂ ÎN PUG ȘI DOCUMENTAȚII CONEXE

Acest capitol traduce concluziile și analizele detaliate ale studiului de fundamentare în recomandări concrete și operaționale, menite să fie integrate direct în documentația Planului Urbanistic General (PUG) al Orașului Horezu. Scopul este de a asigura că valorile de patrimoniu identificate sunt protejate eficient prin instrumente urbanistice precise, conform legislației în vigoare și metodologiei USTGU.

5.1. Recomandări pentru Memoriul General al PUG

Se recomandă includerea în Memoriul General al PUG a unui subcapitol dedicat, intitulat **“Strategia de Protejare și Valorificare Durabilă a Patrimoniului Arheologic”**. Acesta va include o sinteză a valorii patrimoniului arheologic al UAT Horezu, evidențiind continuitatea excepțională a locuirii (din Epoca Bronzului până în prezent) și importanța siturilor cheie (ex: situl multistratificat Olari-Urșani, necropola de la Ferigile). Strategia va sublinia importanța acestui patrimoniu ca resursă fundamentală pentru identitatea culturală locală și ca potențial vector de dezvoltare turistică sustenabilă, propunând o viziune care armonizează conservarea cu dezvoltarea urbană viitoare.

5.2. Recomandări pentru Regulamentul Local de Urbanism (RLU)

RLU va prelua explicit RUP-urile (Reguli Urbanistice Proiective) generate de acest studiu, incluzând articole clare și aplicabile privind:

- **Regimul de construire în zonele de protecție a siturilor arheologice (ZPA):** Se vor institui UTR-uri specifice pentru fiecare zonă de protecție delimitată în PLANȘA_TXT_GIS. Pentru aceste UTR-uri, RLU va specifica interdicții clare (ex: interdicția de a executa lucrări de excavare profundă fără supraveghere arheologică) și condiționări stricte (ex: realizarea construcțiilor pe piloni în anumite perimetre, utilizarea unor tehnici de fundare cu impact minim asupra stratigrafiei).
- **Procedura obligatorie pentru autorizare:** Se va stipula în mod expres că pentru orice intervenție (construire, demolare, lucrări edilitare) în perimetrul siturilor arheologice clasate (RAN/LMI) sau al Zonelor cu Potențial Arheologic (ZPA) delimitate în PUG, este obligatorie obținerea **Avizului de la Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea** și, ulterior, a **Certificatului de Descărcare de Sarcină Arheologică (CDSA)**, conform OG 43/2000. Se va detalia fluxul procedural pe care solicitantul trebuie să îl urmeze.
- **Interdicții de construire în zonele de maximă importanță arheologică:** Pentru anumite perimetre critice din cadrul siturilor (ex: nucleul așezării dacice, zone cu morminte tumulare), se poate institui prin RLU o interdicție totală și definitivă de construire, aceste terenuri urmând a fi clasificate ca spații verzi protejate sau rezervații arheologice in situ.

Bibliografie Cadru Adaptivă

1. Surse legislative

- [1] Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic, republicată.
- [2] Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată.
- [3] Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare.

2. Surse documentare și bibliografice

- [4] Institutul Național al Patrimoniului – Repertoriul Arheologic Național (RAN), <http://ran.cimec.ro/>, accesat la data redactării.
- [5] Ministerul Culturii – Lista Monumentelor Istorice, ediție actualizată, disponibilă online.
- [6] Ciocan, Valentin – Istoria Horezului, Editura Offsetcolor, Râmnicu Vâlcea, 2012.
- [7] Vulpe, Alexandru – „Cimitir din prima epocă a fierului la Ferigele (r. Horezu, reg. Pitești)”, în Materiale și Cercetări Arheologice, vol. V, 1959, pp. 363–372.
- [8] Purece, Silviu – „Structura pe emitenți a tezaurilor romane imperiale descoperite pe teritoriul Olteniei”, în Buridava. Studii și materiale Vâlcea, vol. VI, Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, 2010, pp. 57–59.
- [9] Rosetti, Dinu V. – „Cercetările de la mănăstirea Hurezu (r. Horezu, reg. Argeș)”, în Materiale și Cercetări Arheologice, vol. VIII, 1962, pp. 103–106.